

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszám ára 4 fillér.
Helyben: Negyedévre	2 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egész évre	12			Debrecen, Csapó-utca 9. — Telefon 275.
Vidékire: Negyedévre	5			
Egészévre:	20			

ROSTA.

Uj köntösben, megcsinosodva és megnövekedve köszönt be ma reggel olvasóihoz a *Szabadság*. De csupán a külső változott és újhódott meg; a lélek a régi maradt.

Hármas jelszavát követi ezentúl is; a *nemzeti műveltség* lobogója, a *nemzeti önérték* tüzeinek szitogatója s a *nemzeti önállóság* fegyvere lesz ebben a lapban minden betű, míg Petőfi nyelvén írhatunk és utunkra lángszellemű nagyjaink ragyogó példája világít.

Mindent a magyarságért! Mindent az *egységes nemzeti kialakulás* érdekében!

És a mikor ezt valljuk, megnyílik előttünk az egyenes ut, mely a szent cél felé vezet. *Igazat* irunk; de *nem izléstelenül*. *Ügyért* harcolunk; de nem letiport *személyek* testén keresztül. *Munkánk* szárnya az *eszmé*; magasztos politikai feladat katonái vagyunk.

A magyar nemzetet lelki javakban gazdaggá kell tenni s ez csak az *idegen műveltségtől független nemzeti művelődés* által lehetséges. S ha majd nemzeti műveltség bősége árad a magyarra, ez termékenyíti meg országunkat, melynek talajában csak azután teremhet az aranykalászos gazdasági jólét.

* * *

Csodálatos híreket olvashat az ember a Magyarországon élő nemzetiségek asszonyainak a nemzeti álmokért való rajongásáról. Az oláh, a szász, a tót a horvát *nők* valósággal zászlóvivői az ellenünk gyűlölködő testvérek adáz harcainak . . .

Eszembe jutnak erről a — magyar nők.

Magyar nőnek születni nagy és szép gondolat! — ezt zengte egykor Garay. A *gondolat* tehát már régen megszületett; tagadni nem lehet. De mégis, alázatosan kérdezni merészem, hol vannak a *magyar nők* mostanában? Elnyelik őket a bécsi, párisi, berlini divatlapok; a nemzetközi társadalmi szokások félszégei; a tennisz-pályák; a dalesarnoki ledér nóták meg akülföldi olvasmányok. Petőfi manapság siketnémának zengené, hogy: varrd meg azt a zászlót, fél eszem! Mert a magyar nők (— és ez a tövis a mi szívünkbe szur sebet!) *elszoktak* már attól, hogy *nemzeti hivatást* teljesítsenek. Hogy a magyar lélek oly ritka; hogy

a magyar társadalmi életjelenségek (még a mulatságainkban is!) oly idegenszerűek; és hogy a családi tüzhely nem szítja örök lángját a honszerelemnek: mindehben vétkesek a *magyar nők*, akik már inkább csak *nők* (bár nem a régi szent értelemben) de egyáltalán *nem magyarok* többé. . .

* * *

Ma egész csapat függetlenségi képviselő érkezik Debrecenbe; köztük *Kossuth Ferenc*, a 48-as párt vezére is. Ünnepre mennek innen tovább: a nánási *Kossuth-szobor* leleplezésére.

Hajdu vármegyében ez az első *Kossuth-szobor*. Sokat, de nem mindig tettekben kuruckodó Debrecenünk *Kossuth-szobrát* még a részletfizetések házipénztári gondjainak felhője takarja.

A 48-as szónokok tehát robognak innen a minket megelőző hajduvároskába. S aligha csalódunk, hogy ott a nemzeti kegyelet ünnepe a vitéz hazafiak megfújják majd a politikai harsonákat is. A napi kérdések, a pártérdek adják meg aztán értelmét és magyarázatát annak az emlék avatáshoz illetlen szónak, hogy — leleplezés. Leleplezik a tisztelt élők saját kicsinységüket.

De miért kövessük mi a nemzeti kegyelethől is politikai portékát csináló párt-lősöket?

A mi szívünkben *Kossuth Lajos* a magyar nemzet legmagasztosabb korszakának, szent szabadságharcunknak fonséges alakja. . . Diesőítő énekszó zengje áldott nevét! Emléke legszerényebb oszlopára is fonódjék az *osztatlan nemzeti kegyelet* koszorúja. . . .

Jelszavak.

— október 1.

Sehol a világon nem uralkodik oly korlátlan zsanoksággal a hagyományos, megszokott, de többnyire üres jelszó, mint hazánkban. Nálunk igazán a jelszó: minden; és minden egyéb: semmi.

Nemzeti létünk, társadalmunk, irodalmunk, művészetünk léha, pusztá jelszavak bilinésein szinylődik. Közéletünk, politikai pártoskodásunk összes silány hazugságai, ámitásai, felfuvalkodásai onnan erednek, hogy mindig

csak a jelszavakra esküszünk és semminek a lényegével nem törődünk.

Igy válik aztán a legszentebb elv, a legmagasztosabb eszme nálunk kopott jelszóvá. Például a szabadelvűség és a demokrácia. Ki nem szabadelvű és ki nem demokrata ebben az országban? Szinte mámorba esünk, ha ez a két jelszó leng a zászlón. Demokraták vagyunk a cipőnk talpától a fejünk bubájáig. És szabadelvűek, egészen az erőszakosságig, hogy szinte csepeg rólunk a szabadelvűség, mint parázs fölött sístergő szalonnából a zsír. De csupán az öblös torokkal kiabált jelszó értelmében, szószátyár nagyképűség korlátai közt, a mi nem gátolja ál-szabadelvűink és áldemokratáink tömegét abban, hogy örömeit ne ünnepelje a boldog halandót, akít a király nemességgel, érdemrenddel tüntet ki s a szabadelvűség álarca alatt el ne kövesse az eszmék, igazságok, emberi és nemzeti jogok ellen a legvakmerőbb gyilkosságokat. A jelszavak, ezek az üres, értéktelen, hazug szóvirágok mértelyezik meg társadalmi, politikai és irodalmi életünket.

Nem is kell itt egyéb a sikerhez, csak egy két cifra jelszó. Mihelyt jelszó, a nagy közönség mindjárt rámeleg a lépre. Hiszen a tömeg ugy sem szeret önállóan gondolkodni. Még *érzéseit* is örömeit veszi át a jelszavak gyártóitól készen. És inkább vállalkozik a rabszolga viszhang, mint a gyöngyöt kinok közt termő csiga szerepére. A közönség tehát valósággal kapkod a tetszetős jelszavak után és beléjük kapaszkodik, mint a bogáncs a birka gyapjába.

A leglármásabb és leghasznosabb jelszó tehát: *a közönség tetszése*. Erre mindent rákenhetnek, ráfoghatnak a jelszavakkal garázdálkodók.

Tessék csak megfigyelni a nemzeti szintű borbé bujt ellenzéki hazafiak kereskedését a divatos jelszavakkal. Avagy a napi fogyasztáson, utcára, filléres közönségnek gyorsan dolgozó ujságyarak tövében terpeszkedő jólét buta mentegetőzéseit méltóztassék meghallgatni. Ezek a

TOLNAI DANIEL Debrecen piac-utca 49 szám
o a főpostával szemben, o
ajánlja legnagyobb választéku raktárát, férfi-, női- és gyermekcipőkben.
Legjobb minőség. Olcsó árak.

farizeusok forgatják a szemüket: Ó mi a világért se szeretjük a hazug hűhót, a buta köznapi nyelvet, a hülye alantiságot a kérész életű napi botrányokat, sőt megvetjük ezeket a hapós, jövedelmező, de silány áramlatokat. De mit csináljunk, mikor a közönség követeli. És hiába, a közönség az ur; a közönség ad korszort és kenyeret, hirt és bankót.

Ime így rontják a közizlést a betű iparlovagjai a — megrágalmazott közönség nevében.

Hasonló csalafinta jelszó, mely az iskolákban, az irodalomban, közoktatásunk, művelődésünk szellemében gögösködik: az európai műveltség. Gyalázatos jelszó, de győz és uralkodik és mindent, a mi tiszta szinmagyar, galádul bevon európai mázzal.

Én nem tudom, mintha mi magyarok még ma is kaucatejet innánk és mintha nyereg alatt puhitanók a nyers húst! Vagy mintha a nemzeti irány hívei a magyarság kifejezésére egyedül a fokost, a rojtos gatyát és a cifra szűrt tartanak alkalmasnak.

Uram Isten! ezek a jelszavas utonállók, akik rálesnek a gyanutlan magyar lélekre az erdő sűrűjében és azt eredetisége kíneseiből kifosztogatják, az európai kultúra örve alatt pedig nyakunkba varrják, ránk kényszerítik a legtorzabb idegenségeket: ezek a legveszedelmesebb jelszó-kufárok! Ezek, a mikor már jó áron eladogatták külföldi címkével felecfirázott silány portékájukat, azután hogy még jobban hitelt veszítse, a mi nemzeti, valósággal fenékgig turkálnak a parasztság szemében és pöffeszkedve hazudnak új jelszót, mondván, hogy: ime, ez a magyar nemzeti lélek!

No de nem folytatom tovább.

Annyi bizonyos, hogy a jelszavak zsarnoki uralkodása immár tűrhetetlen. Elzsibbasztja, megbénítja a magyar elme önállóságát és értéktelen szinpadí móka szintjére süllyeszti közéletünk legtöbb jelenségét. — De már annyira elfanyarodtunk, hogy szinte nem is tünkünk más irt erre a nagy nyavalyára, hanem ha azt, hogy ki kell adni az új *jelszót* a jelszavak rontó garázdálkodásai ellen.

Divéki.

A honvédelmi miniszter Bécsben. Bécsből jelentik, hogy Nyíri Sándor honvédelmi miniszter tegnap este tíz órakor Bécsbe érkezett. A magyar honvédelmi miniszter utja a katonai büntetőtörvénykönyv reformjával kapcsolatos, bár egynémely bécsi lap azt írja, hogy a honvédelmi miniszter a *Köburg* Fülöp herceg ellen beadott följelentés dolgában jár Bécsben. Ez az utóbbi hír annál kevésbé nem felel meg a valóságnak, mert az egész feljelentéshez hivatalból sincs semmi köze a magyar honvédelmi miniszternek.

Kossuth Ferenc és Hodossy Imre. Tudvalevő dolog, hogy Kossuth Ferenc szintén résztvesz a hajdunánási Kossuth-szobor leleplezése ünnepén. Ellenzéki körökben beszéltek, hogy Kossuth Ferenc ezzel az alkalommal felelni fog Hodossy Imre kisszebeni beszédére.

Egyház és Iskola.

Ruhaosztás. Tegnap kezdte meg az ev. ref. egyház ruhaosztó bizottsága a téli ruhák kiosztását. Több, mint 300 árva és szegény fiú és leány gyermeket lát el az egyház. A fehérneműeken kívül a lányok kendőt, blúz, szoknyát kötőt, harisnyát és eszimat, a fiúk pedig kalapot, kabátot, nadrágot és eszimat kapnak.

Beiktatás és székfoglaló. Kövér Árpád segédlelkész, az ev. ref. főiskola új széniorát ma délelőtt iktatták be ünnepélyesen hivatalába. Az ünnepély délelőtt tíz órakor kezdődik a főiskola disztermében. — Másik érdekes hír a jogakadémiáról, hogy dr. Tóth Lajos, a jogakadémia új magánjogi tanára november hó elején tartja a székfoglaló értekezését szintén a főiskola disztermében. Dr. Tóth Lajost már előre jó hírnév előzte meg, kitűnősége lesz a jogakadémiai tanári karnak, így értekezését tanári körökben méltán várják nagy érdeklődéssel.

Bizottsági ülés. Az ev. ref. egyház gazdasági bizottsága október 5-én, esütörtökön délután 3 órakor ülést tart.

Utazás jegy nélkül.

Oroszország a jegy nélkül utazók klaszszikus hazája — így írja ezt a *Berliner Localanzeiger*. A jegyváltást az oroszok felesleges intézménynek tekintik és a személyforgalmat a legtöbb vasútvonalon különleges tarifa alapján bonyolítják le, a melyen a Kalauc és az utas megállapodtak. Egy varsói újságíró a minap érdekes beszélgetést folytatott egy kalauzzal, a kit a vasúti szolgálatból elbocsájtottak. A diskurzus érdekes bepillantást enged az orosz vasutasoknak eme mellékfoglalkozásába. Arra a kérdésre, vajon szállított-e már „vak pasasokat” (így nevezik ugyanis a jegy nélkül utazókat) a kalauz büszkén kiáltott fel:

— Halomszámra, uram! Külön berendezkedésünk volt erre a célra. A főkalauz, a két kalauz, a fűtő csupa szemenszedett galyfiekő. A vonaton egyszer tizenkét galiciai parasztot szállítottunk. Olyan hatalmas volt mindegyik, akár egy oroszlán. Mindegyik nagy zsákkal és szerszámmal volt ellátva. Valóságos mesterfogás volt ez.

— És nem kapták rajta a parasztokat?

Az ex-kalauz fölkaegott:

— Nem jöttek rá a turpisságra, pedig

Csak egy titok van a világon.

Nincs oly probléma a világon,
Mit meg nem old az emberész.
Csiripelik minden kis ágon:
A rádium vesékbe néz.
Csak egy titok megoldhatatlan,
A zár le róla sohse pattan,
Nem tudja se neki kitalálni
A föld felett, az ég alatt,
Hogy mit határoz Fedák Sári:
Férhez megy-e? vagy lány marad?
Hogy Beregszászon házat épít.
Ezt tudja jól minden gyerek:
Hogy boltban árulják a képit,
Hogy kedves néki bak s nyereg,
Hogy jobban ugrál, mint a keeske,
Hogy oly vidám, mint száz menyecske:
Ebben teljes az egyetértés,
Egész Pest egy nyomon halad;
Csak egy homályos . . . az a kérdés:
Férhez megy-e? vagy lány marad?
Mukden és Port-Artúr eselhet,
Kit érdekel japán s orosz?
Kopott dolog, hogy lomha, keshedt
Muszkát Kuroki kiporoz.
Vagy Lujza heregnő regénye?
Eh ennek sines már sava, fénye!
Bombamerénylet? Lári fári!
Kulturhare? Uj ledér darab?
Mind semmiség . . . De Fedák Sári
Férhez megy-e? vagy lány marad?

Jön Apponyi Amerikából;
Hodossy mit szolt? Üsse kő!
Az ember feje belekábul
És végre is hát más a fő!
Csak egy titok van a világon;
A rimet rá hiába vágom,
Nem bírja elmém kitalálni,
Megörjít ez a gondolat,
Vajjon mit végez Fedák Sári:
Férjhez megy-e? vagy lány marad?

Tiborc.

Szinház! Szinház! Szinház!

Oktobernek elsején nyírják rövidre az új katonák haját és ekkor ébred hosszú nyári álmából a szinházi élet.

A fővárosban már korábban, hetek óta minden zajt, zibongást, utcai hűhót tulkiabál a szemrontó fényárban uszó szinházak előtt tülekedő rikkantestábor, mely a szinházakat és szinházi újságokat kínálja.

A nagy Budapest zürzavarában mégis megesis néha, hogy a tömeg érdeklődését nem köti le egészen a szinház.

Egy-egy rémes gyilkosság, udvari botrány, löverseny-esemény, bécsi eredményt ordító hordárok lőtása-futása eltereli a nép figyelmét más felé is.

De már a vidéken, a festett világ nagyobb téli városaiban minden, minden esupán a szinház körül forog.

A ki nem kap páholyt, oly boldogtalan, mintha az édes anyját ölték volna meg. A világ nagy dolgai felett közömbösen elsikló életuntak vérét gyorsabb keringésbe csak a szinház hozza.

Ki nem látott már villámos lámpafény körül vergődő éjjeli lepkéket, bogarakat? — Messziről, Isten tudja honnan repülnek, repülnek egyenesen bele a gyilkos ragyogásba. Szárnyuk megperzselődik, a tündöklés ereje vagy egy-egy erősebb esti fuvallat pillanatra elsodorja őket: de csak megint visszakarrikáznak és ott esapkodják a káprázató üveget, amíg össze nem zsugorodnak s megölvén nem hullanak a porba.

Ilyen a magyar társadalom nagyrészenek lelki élete a szinháznak, a festett világnak gyilkos lázában. Jámor álmodozók azt mondják ugyan, hogy ez a művészet vonzó varázsa, legyőzhetetlen hatalma. Ők még hiszik, vagy elképzelik, hogy a szinház valóban a nemes gyönyörűség, a költészet, a nemzeti művelődés temploma. Az a zibongás, mely e templom falain kívül és belől zümmög, az ő fülüknek az élvező lélek fohásza, kitörő örömbangja.

De akik jobban ismerik e csarnokok célját, hatásait és elhatások himporpusztító hullámveréseit, — azok tudják, hogy a valóság nagyon kegyetlen és egy sugarat se hagy szeplőtlenül a szép álmokból.

az egyik állomáson, a hol a vonat három percig vesztegelt, az állomásfőnök is vizsgálatot tartott. Mit jelentsen ez — kérdezte az állomásfőnök. „Parasztok a gyorsvonaton?” A mi parasztjaink sem estek a fejük lágyára. Szájtátva bámultak az állomásfőnökre. A főkalauz, a ki időközben a nagy izgatottságtól magához tért, nyers hangon rivalt a parasztoakra: „Hogy kerültek ti ide?” A parasztok vezetője, nyilván nagyon ravasz léter, ostoba arcot vágott és így szólt:

— Eppen a mezőről jöttünk. Ha rossz dolgot követtünk el, ezerszeres bocsánatot kérünk, uram.

A vasuti személyzet, a parasztok buta arckifejezését látva, hangos kacagásba tört ki. A parasztokat kitétek ugyan a kocsiból, de akkor már kétszáz verstet utaztak. — A gyorsvonat fűténytét, semmi bajuk nem esett.

— Nem akarom magam dicsérni — folytatta az exkalauz elbeszélését — de el sem hiszi talán, hogy egész szervezetünkben én voltam a legleményesebb. Ha a vonat az állomásra berobogott és én az állomás nevét kétszer kiáltottam el, minden vak utas tudta, hogy nem szabad beszállani. Ha ellenben csak egyszer ordítottam el az állomás nevét, tömegestől bujtak elő minden sarokból és megtöltötték az egész vonatot.

— Hát az ellenőrzés?

A kalauz kicsinylőleg mosolygott:

— Nem tudja persze, hogy a személyzetnek külön távirója van? Ha az ellenkező irányból jövő vonattal veszély közeledik, Vigyáz! a jelszó. A közeledő vonat vezetője két vagy három ujját mutatja. Ez azt jelenti, az ellenőr a második vagy harmadik vonaton van. Éjjelenként vörös lámpások jelzik a figyelmeztetést.

Igy hát nem rossz üzletet csináltak? — kérdezte a hírlapíró.

— Nos, hogyan is magyarázam meg?

A szervezetnek össze kell tartani. Kézpénzt nem sokat hoztunk össze. Ne felejtse, hogy nem minden utas fizet kézpénzzel. Némi-lyik csak a restaurációban rójja le tartozását. Lelkifurdalásom nincs, mert elvégre is mi közöm van a vsaut tulajdonosaihoz?

A kalauz kissé elgondolkozott, majd mosolyogva fejezte be:

— Mindent összevéve, kellemes, vidám élet volt az!

Van a színházban még ma is igazi művészet. Zeng még a színházban ma is a költészet esalogánya, a nemzeti érzés költőgető harsonája. De a főcél többé nem ez. A templomok falaira már olesó árucikkeket aggatnak és a muzsa okleveles papjai, istennőt a sikert nem a lélek meghódításában látják.

A templomgazdái pedig többnyire a forgalom üzleti haszna szerint mérik a játék becsét.

De a mi mindennél elszomorítóbb: maga a közönség is leginkább könnyű mulatóságot, pillanatnyi szórakozást keres a színházban.

Nagy az élet gondja, súlyosak, mély sebeket ütök a létért való küzdelmek: felejteni megy az ember a színházba, ahol nevetni, kacagni akar. Hogy a bohózatokban minden férj és feleség szeretőt tart és kölcsönösen megesalja egymást, ez mellékes; a fő, hogy a bohózatok pompásak, az ember a hasát fogja, úgy nevet.

Hát hiszen jól van! Magam is belátom, hogy nevetéses a Kukli-szerep. A züllő erkölcsöt ezzel ugyan már ki nem huzzuk a moesárból. A nemzeti lélek elfajulása sem akadályozható meg hirtelen a színpadi játék erkölcsi guzsbakötésével.

Csak hadd folyjon tovább a sima lejtőn a céda paráznság!

De a mi igazán elkeserítő és megdöb-

Szabadság.

A múlt esztendő utolsó negyedével együtt kezdődik az őszi-téli élet a társadalomban, a politikában, valamint az irodalmi és művészeti munkálkodás terén.

Az olvasó közönség ilyenkor jól teszi, ha megválogatja a napilapját, mely minden reggel pontos, hű és igaz híradással legyen az ország és a nagy világ eseményeiről.

A **Szabadság** szerkesztősége mindig arra törekedett, ezentul is arra fog törekedni, hogy irásának minden sorát az *igazság* sugallja s *megbízhatóság*, *jó izlés*, *nemzeti szellem* tegye megbecsülésre érdemessé.

Ebben az irányban a **Szabadság** szerkesztőségét az a meggyőződés vezérli, hogy a *politikai szabadelvűség*, a közjó érdekében, az ország javára a *független szókimondás*, az események *hű és igaz* megírásában a *nemzeti lélek*, a *műveltség* hangja, a *közügyek* szolgálatában az *önzetlen egyenesség* és a *személyes, magándolgok teljes mellőzése* legjobban kielégítik a művelt olvasó közönség igényeit.

A **Szabadság** szerkesztősége tehát most, a midőn a lap *új köntösben, megnagyobbodott alakban, új betűkkel* és jelentékenyen *bővebb tartalommal* áll a művelt közönség rendelkezésére, azzal az erős hittel folytatja *nemzeti irányu, független szabadelvű* szellemben újságírói működését, hogy *ez a sajtó valódi hivatása*.

A **Szabadság** politikai összeköttetései, *távirati és távbeszélő* hírforrásai, kiváló fővárosi hírlapírókból álló *budapesti szerkesztőségének* közreműködésével lehetségessé teszik, hogy *Debrecen város és Hajdúvármegye* művelt közönsége *irodalmi izléssel* szerkesztett, *megbízható, gyors és pontos* híradásokat kapjon.

Kérjük a tisztelt olvasó közönség érdeklődését és jóindulatát.

A Szabadság szerkesztősége.

bentő: az a jelenség, hogy a magyar társadalom összes művelődési igényeit nemcsak lefoglalja, hanem ki is elégíti a színház, vagyis a színpaddal felszerelt mulatóhely.

Sikert aratni, dicsőséget és pénzt, sok pénzt szerezni a magyar írónak csak a színpadon lehet. A magyar Shakspeare, a Városligeti Mátyás nevét egy-egy felbőszítően hülye bohózata révén az urak és asszonyságok, a grófok és miniszterek jobban ismerik, mint Vajda Jánosét, Reviczky Gyuláét, akik pedig már meg is haltak. Hát még az élő költők alkotásaira, nevére mi sors vár?

Semmi érzéke, ösztöne, vágya nem vonja a magyar közönséget a tudomány csudái, az emberi elme vívmányai, a költői alkotások remekei felé.

A színház! a színház! és örökké és egyedül csak a színház az az ördögmotolla, mely körül a magyar hódolat, érdeklődés, áldozatkészség, lelki szomjuság boszorkánytáncot jár.

Nincs hát semmi szükség rá, hogy megüsssem a nagy dobot: bum! bum! ma este megnyílik a színház... A rettentő, eltűrhetetlen fényrengésű sugárkéve az égről a földre s le a mélységek fenekéig vetíti az olesó élvezetek kénkőves lángbetűit: a színház!... a színház!... a színház!....

Petur.

Szabadság.

Október elsejével új előfizetést nyitunk a **Szabadság** 1904. évi folyamának negyedik negyedére.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:

Október—decemberre 3 korona

Egy hónapra 1 korona.

Vidékre postán küldve:

Október—december 5 korona.

A **Szabadság** kivétel nélkül minden nap megjelenik és a hírlapelárusítóknál is kapható.

Egyes szám ára 4 fillér.

Tisztelettel

A Szabadság kiadóhivatala.

Világraszóló hírek.

Szörnyű nagy betűkben.

De az apró betűket is tessék elolvasni.

— okt. 1.

Az olvasó közönség napról napra tapasztalhatja, hogy a mit az újságok mint rettentő világszenzációt ma eléje tálnak, annak nagy része *holnap* már — *nem igaz*.

— Ah! Milyen érdekes! Olvastad? No de ki gondolta volna! Irtóztató eset! Az ember ereiben megfagy a vér!

Igy sopánkodnak az olvasók és falják mohón a kérész életű hazugságokat, melyekről talán előre tudják, hogy másnapra az egész szenzáció eloszlik, mint a buborék.

De hát mit csináljunk? Mi sem maradhatunk el és mivel a papiros és a betű rendelkezésünkre áll, szintén világgá röpitünk néhány legújabb világra szóló hírt.

Esküszünk, hogy valamennyi szóról-szóra igaz.

Ime itt az irás!...

*

(Saját külön távirataink.)

Domahidy főispánt elfogták

a honvágy fájdalmai.

*

Az orosz cár lemondott

kisenevi utjáról.

*

Odaégett ötszáz gyermek

számára aszalt szilva a kemencébe.

*

Kovács polgármester leköszönt

az emeletről Márton Imrének.

*

Dr. Wolafka püspök zsidó

theologiai könyvet olvasott tegnapi.

*

Leégett a csizmadia szín

udvarán egy szál gyertya esonkig.

*

Kuroki bevette Mukdent

ostromló serege élén a Seidlitz-port.

*

Az olasz királyt Meggyilkolták

című darab premiérjére hívta meg egy színház.

A táviratok hitelességét bizonyítja

Pukk.

NAPI HIREK.

A meteorologiai intézet jelentése.

Budapest, szeptember 30. Enyhe idő várható csupán elvétve némi esapadékkal.

Köszöntő — búcsúzó.

A második mesemondó estén.

Kedves Posa bácsi, kedves Lidi néni! Egynehány szót ma is akarok beszélni, Mert ma is ünnepi tolmácsává tették Sok-sok üdvözlőnek, sok-sok köszönetnek, S a kis megbízóm megint csak úgy vannak, Hogy ők személyesen nem is beszélhetnek.

A főfő megbízóm ez a nagy-nagy sereg Tágra nyitott szemü, tüzes arcu gyerek, Eleven erdőnek mind megannyi drága Rügyező hajtása, bimbózó virága.

Madaras erdőnek ninesen hangja anyyi, Amennyi szeretne itt most megszólalni, Am ha mind beszélne, érteni sem tudná, Olyan zaj lenne, mint minap a vasutnál! Tisztelt megbízóm reám bízták tehát, Hogy mondjam el szívök titkos gondolatát, Azt mondták: bácsi csak beszéljen, ne féljen, Mi meg rákiáltjuk egy szívvel, hogy: éljen! Kedves Lidi néni, kedves Posa bácsi, Tessék azt a nagy-nagy titkot kitalálni: Az arcukról látom, hogy töprengnek mélyen: Meg van! no pajtikák, most szóljon az éljen!

S a köszöntő verset alig hogy bevégezem: Már is megkezdhetem búcsúzó — beszédem.

Hej, nagy baj és nem is lehet róla tenni, Hogy minden mesének végének kell lenni. Erdőben-berdőben továbbra nem járunk, Összedől előttünk a karikavárunk, Itt hágy a kis nyuszi, itt a csipicsóka, A dörmögő mackó, a sajtozó róka. A kis baltára is már rá nem találunk És híret se halljuk a esuszakirálynak.

Posa bácsik már fölünk utra kélnek, S kezét kézbe fogva mennek mendegélnek, Nem nézik hogy mi van: hétköznap, vasárnap, Hetedhét országot párosan bejárnak. Zöld erdő kinálja nyári lakul sátrát Rajta a szelid hold ezüst szemé átlát. Virágok illattal, kis madarak dallal S gyerekek fogadják hangos riadallal. S ők fáradatlanul mennek, mendegélnek, Hogy is fáradnának, amikor utközben Egymásnak mesélnek!

Kedves Posa bácsi, kedves Lidi néni, Tessék majd mihozzánk megint visszatérni, Van kisöcsénk s hugunk, nagyon kicsinyek még De a mesét ők is hallani szeretnék, Tegnap is hogy nekik elmondottunk egy párt, Majd kiugrottak a bölesőjükből mindjárt!

És most isten vélők, Busan búcsúztatjuk, Meg is emlegetjük, de meg is siratjuk. Vége a mesének, elhallgat a nóta: Ilyent nem hallottunk száz esztendő óta!

Szavay Gyula.

— **A szabadság** a mai számtól kezdve az eddiginél jóval nagyobb alakban jelenik meg. Most már a lap külső formája éppen akkora méretű, mint a fővárosi lapoké. Szélesebbek és hosszabbak a lap hasábjai s így a lap tartalma is nevezetes mértékben bővíthetett. A nyomda is egészen új felszereléssel, új betűkkel járult hozzá a *Szabadság* esinosabb, izléses kiállításához.

— **Mesemondás a színházban.** Posa bácsi és Lidi néni mesemondására a tegnapi második napon is megtelt a nézőtér minden része közönséggel, persze legnagyobb részt az iskolásgyerekekkel, akik tanítóik vezető-

sével csoportokban vonultak be a színházba. A tegnapi mesemondást is a Pósapár ünneplése előzte meg. Ezuttal a *Rácz Károly* és fiai zenekara vett részt remekül eljátszott Dankó nótákkal az előadásban. *Rácz Károly* pompás babérkoszorút nyújtott át Pósa Lajosnak, aki a szép figyelmet meghatva köszönte meg és ígérte, hogy a koszorú leveleit rászórja Dankó Pista szegedi sírhalmára. Ezután a *Svetits intézet* növendékei vették körül Pósaékat, akiknek szép koszorúját kedves köszöntő kíséretében *Than Margit* I. polg. osztályu növendék nyújtotta át. *Szavay Gyula* szép köszöntő verséhez most már búcsúzó sorokat is mondott. Az ünneplések után kezdetét vette a mesemondás a hallgató gyermekcsereg nagy gyönyörűségére. Előadás végével a Pósapárt lelkesen éljeneztek kicsinyek és nagyok. — Amint értesülünk, a két mesemondás mintegy 1200 korona tiszta jövedelmet eredményezett, amely a Dankó szoboralap és a debreceni siketnémák közt fog felosztatni. Ez a legszebb dícsérete Pósa Lajosnak és hozzá méltó feleségének.

— **Karácsonyi kiállítás.** A karácsonyi kiállítás ügyében tegnap délután az ipartestület tanástermében gyűlés volt. A megjelent iparosok elhatározták, hogy a kiállítást vásár formában rendezik vagyis nem annyira a műrekek elkészítésére, mint inkább arra fektetik a főszűlty, hogy a kiállításon olyan ipari készítményekkel jelenjenek meg, amelyek előállításá minden napi foglalkozásuk és a mely ipari cikkek a nagy közönségnek mintegy mindennapi házi szükségletei. — A jelenlévőket erre az elhatározásra az eddigi kiállítások tanulsága vezérelte. A kiállítók ugyanis tapasztalták, hogy nagy költséggel készített műrekeik a közönség részéről támogatásban nem részesültek, egyetlen ilyen kiállított tárgy sem kelt el, hanem mindenki csak az olesót és a gyakorlati értékűt kereste; fényűzési dolgokra pedig senki nem áldozott.

Elhatározták továbbá, hogy amennyiben a meghívottak közül a gyűlésen nagyon sokan nem jelentek meg, október hó 2-ára, vagyis Vasárnap délelőtt 10 órájára újabb gyűlést hívnak össze, mely célból az ipartestület az érdekeltekhez a következő *meghívót* bocsátotta ki:

Az ipartestület elnöksége felkéri mindazon képesített iparosokat, akik a fenti módzatok mellett rendezendő karácsonyi vásáron, mint kiállítók résztvenni szándékoznak, hogy *Október hó 2-án azaz Vasárnap d. e. 10 órakor* az ipartestület tanástermében okvetlen megjelenni sziveskedjenek.

— A rendőrség újjászervezése.

A szervezeti szabályzat átdolgozására küldött bizottság tegnap délután folytatta *Kovács József* polgármester elnöklésével ülését. *Végh Gyula* rendőrfőkapitány előterjesztette javaslatát a rendőrség létszámának emelésére. E szerint a jelenlegi 100 közrendőrből álló létszámot 30-al szaporítanák, úgy hogy 30 rendőr teljesítene a hivatszolgái és kézbesítői teendőket. 100 rendőr pedig a rendfenntartási szolgálatokat. A bizottság ebben a főkapitány javaslata mellett foglalt állást de a kérdés alapos tanulmányozására és véleményadásra 3 tagu albizottságot küldött ki, amelynek tagjai *Körner Adolf* tanácsnok, *Végh Gyula* főkapitány és *Juhász Ignác*.

— **A Pósa-pár ünneplése.** A tegnapi mesemondás után este 8 órakor az *Angol Királyné* nagytermében vacsora volt *Pósa Lajos* és felesége tiszteletére. Nagy és előkelő közönség gyűlt össze, hogy ünnepelje a

gyermekvilág édes dalu költőjét, akinek debreceni diadalmas szereplése nemcsak a kicsinyek szívében szakasztott virágokat, hanem a nagyok lelkét is megtermékenyítette. A mi tespedt, sivar irodalmi viszonyaink közt halával adózhatunk Pósaéknak azért, hogy mesemondásával szin tiszta magyar költészetével mint illatosnyári zivatar megüditette itt az elméket és felzavarta a szíveket, mélyén szunyádó nemzeti érzéseket, a költészet szeretetét és az irodalom iránt való érdeklődést. Az ünneplő vacsorán a várost *Kovács József* polgármester, *Oláh Károly* Csóka Samu tanácsosok, a Csokona-kört *Kardos Albert* dr. titkár képviselték. Nagyon szép hölgyközönség is volt jelen, továbbá a város művelt társaságának színe-java. *Rácz Károly* szívhöz szóló muzsikája mellett késő éjszakáig folyt Pósaék lelkes ünneplése. Pohárköszöntő is volt bőven. Magvas, tüzes szívből fakadt szép pohárköszöntők. De valamennyit elhomályosította egy asszony áldomása. Pósa Lajosné emelt ugyanis poharat és megköszönte a debreceniek szeretetét, kérve őket, hogy az urával együtt őt is vegyék szívükbe. Bizony megrikatta a társaságot.

— **Gróf Andrássy Dénesné hamvai itthon.** Két év előtt halt meg idegenben gróf Andrássy Dénesné, a nagy jótékony-ságáról híres főurnó. Münchenben temették el, ahonnan most férje hazahozatja hamvait. Gróf Andrássy Dénes mauzoleumot építtetett az alatt Krasznahorka-Váralján. Abba fogják október 26-án nagy gyászünnepély mellett a hazahozott hamvakat elhelyezni. A szertartást *Bubics Zsigmond* kassai püspök fogja végezni. A síron túl is tartó hitvesi szeretet eme megható tényéhez gróf Andrássy Dénes az ország számos előkelő családját meghívta, úgy hogy a gyászünnepély rendkívüli méretű lesz.

— **Nagybeteg rendőrfogalmazó.** *Sár-vary Gyula* dr. tiszti főorvos bejelentette a városi tanácsnak, hogy *Bereczky Lajos* rendőrfogalmazó, akit a közkórház megfigyelő osztályában ápolnak, gyógyíthatatlan betegségben szenved. Ennélfogva a város a nagybeteg tisztviselőt nyugdíjazni fogja. Sajnos, ez a nyugdíj nem sokáig fogja a város pénztárát terhelni, mert a mint értesülünk, a szerencsétlen ember életbenmaradásához nem remélhetik.

— **Uj tartalékos hadnagyok.** Mint értesülünk, igen nagy az öröm az önkéntesek szerfelett sikerült vizsgája következtében, melyről tegnapi számunkban részletesen megemlékeztünk. A kitűnően vizsgázott ifjak *Liebhart Kálmán*, *Majoskovics Ervin*, *Vitéz József*, *Horváth Dezső* és *Bisutka János* 1905. január 1-ével már tartalékos hadnagyok lesznek.

— **Koszoruk a hajdu-nánási Kossuth-szobron.** Egész koszorú erdő fogja borítani a holnapi Kossuth szobor leleplezés alkalmából a hajdu-nánási Kossuth szobrot. Hajdunánásról a különböző egyletek, iskolák, a Hajdu városok egyenkint mind szebbnél szebb koszorúval adóznak Kossuth Lajos emlékének, s ez ünnepélyes alkalomból a környék lakossága esapatostul fog zárandokolni a helyhez, hol Kossuth Lajos érc szobra fogja hirdetni az ő soha elnem muló nagyságát és dícsőségét.

— **Az építkezések szünetelése.** A kőművesmunkások munkaszünetelését követte hétfőn az építő- és kőművesmesterek munkázarlata. De dacára annak, hogy utind a két részen makacsul ragaszkodnak állásponthoz, az építkezés még se szünetelt telje-

sen. A munkaszünetek ugyanis a kebelükben alakult „munkavédő bizottság” pártfogása alatt egyes építetőknel saját szakállukra vállaltak el munkákat 36 fillér órabér mellett. A mesterek emiatt a munkásokat feljelentették az iparhatóságnál, mert építő és kőművesmunkák elvállalására és önálló végzésére a törvény értelmében *csakis iparigazolvánnyal bíró* építő- és kőműves mesterek vállalkozhatnak. Az iparhatóság az ugynevezett munkavédő bizottság tagjai valamint a jogosulatlanul munkát vállalt és teljesített munkások ellen az eljárást megindította és a közönség figyelmeztetésére és érdekeinek megóvására tegnap este a következő felhívást küldte be hozzánk közzétételre:

Felhívás!

A helybeli kőműves munkások lapok útján azon felhívást intézték a háztulajdonosokhoz, hogy amennyiben építési munkálataikat házi-ág akarják elvégeztetni, 36 fillér órabér díjazásért rendelkezéseikre állanak és a munka korrekt elvégzéséért személyesen elvállalják a felelősséget.

A munkások azon bizottsága ellen, mely ezen felhívás közzétételére vállalkozott, az eljárást folyamatba tettem; a háztulajdonosok figyelmét pedig ezuttal arra hívom fel, hogy amennyiben az 1884. évi XVII. t. c. értelmében építő ipari munkálatok felvállalására és végzésére *csakis iparigazolvánnyal bíró* építő és kőműves mesterek jogosultak, építő ipari munkálataikat kőműves segédekkel ne végeztessék, mert különben a jogosulatlan iparüzések miatt folyamatba teendő ipari kihágási ügyekből felmerülhetők kellemetlenségeket maguknak tulajdonítsák.

Debrecen, 1904. szept. 30-án.

Végh Gyula,

rendőrfőkapitány,
mint elsőfoku iparhatóság.

— **Eljegyzés.** Kövesdi Imre nagybirtokos mostoha leányát Mariskát eljegyezte Balogh István földbirtokos. Az eljegyzés a szülei háznál történt fényes vendégsereg jelenlétében, kik az ifju párt szerencse kívánataikkal elhalmozták.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Serly Jenő dr. debreceni járásbírói aljegyzőt ugyanoda jegyzővé nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A honvédelmi miniszter Buzás Miklós századost, a helybeli 3 honvéd gyalog ezredtől Budapestre helyezte át. Buzás századost, a magyar királyi I. honvéd kerület, önkéntes iskolájába tanárrá nevezték ki, s állását pár nap múlva már el is foglalja.

— **Kubelik gyermekei.** Az újságok mindennel elszámolnak, egyesekről még énekeket is zengenek. Eleget szólott már a nóta a *Kubelik párról*, fog is még sokat és sokáig szólni; ezuttal vegyük tollunk alá a *Kubelik gyermekeit*. Ez a két kis ártatlanság most a nagyszülők gondozására van bízva, míg a boldog s mesés kényelemben élő szülők messze nyugaton aratják a megérdemelt babérokat. Ezek a gyönyörű iker gyermekek kitűnő ápolásban részesülnek, a micsak képzelhető s a milyen csak kevés gyermeknek jutott osztályrészül. Hogy mily irigylésre méltó szerencse ez, bizonyítja a gyermekeknek egy-egy kirándulása. A verőfényes oldalon menve, két hófehér és két függönyös kocsiban, úgy tűnik fel, mintha a mesebeli tündéreket látnánk aranyos kocsijokban. Mit álmodhatnak e gyermekek? mi vár

rájok? mi az ő sorsuk? — Bizony nagy rejtély ez, mint maga az élet, mire felelni nem lehet. Legyen nekik sok boldogságban részük e földi életben.

— **A Szunyogh család gyásza.** Éremjénből vesszük a szomorú hírt, hogy ott e hó 29-én d. u. 4 órakor, szunyoghi Szunyogh Zsigmond, hosszú betegeskedés után életének 50-ik évében elhunyt. Temetése október hó 1-én, délután 2 órakor fog az ev. ref. egyház szertartása szerint megtörténni. Szunyogh Zsigmond egyike volt Bihar megye legnagyobb földbirtokosainak, ki a már régebben elhunyt nagybátyja Szunyogh János *érsemjéni* nagy vagyonát örökölte; kora halála méltán kelt őszinte részvétet főleg a nagy kiterjedésű Szunyogh családban.

— **A miniszterelnök vendégei.** Gróf Tisza István miniszterelnököt Geszten való tartózkodása alkalmából többen felkeresték. Így többek között gróf Khuen, a király személye körüli miniszter, a feleségével. Vendégei voltak még: Tóth István, a miniszterelnök volt iskolatársa, Perczel Dezső, a Ház elnöke, és a miniszterelnök volt nevelője Khuen miniszter esütörtökön utazott el Budapestre. A miniszterelnök egész Cséffügg elviselte vendégeit.

— **Magyar ember a magyarokról.** Egy Angliába vetődött magyar *gentleman* érdekes levelet írt haza, melyben a magyarokról s angolokról sajtóságos módon nyilatkozik. — Az a rengeteg hazudozás, gyáva-ságból vagy kényelemből adott és be nem váltott ígérlet, rut hízélgés, elfogultságból eredő alattomos és könnyelmű ítélkezés, a mik egy keresztül-kasul szövik a *mi társadalmi életünket*, hogy szinte képtelenek vagyunk tőlük látni és eligazodni az önző hajszák zürzavarában: ezek Angliában, ugymond, teljesen ismeretlen dolgok. Az angol nem hazudik, nem hízélgés soha. A hazug embert nem tekintik tisztességesnek, az ilyenekkel kezdet sem fognak. . . . A magyar ember listáján a szép kultusza, mint életcél, nem szerepel. A magyar ember minden etikai értéket beléfojt a becsület fogalmába, a mi erényünk terhekből és kötelezettségekből van összeróva: a szépre, a mi megkönnyitene eme terhek viselését, nem is gondolunk. Az angol a hitben él, hogy az ember más, mint becsületes, nem is lehet. . . . — Komoly s meggondolt szavak biz ezok s ha gondolkozunk, rájövünk, hogy ez a *gentleman* sok igazat mond. Felette érdekes nyilatkozatában az is, hogy az angol szerint *nem gentleman*, a kinek *irodalmi műveltsége* nincsen.

— **Pósák a Hortobágyon.** Pósa Lajos és felesége baráti társaság kíséretében hétfőn délután kimennek a Hortobágyra. Kint töltik az éjszakát a délibábos pusztán és másnap kedden térnek vissza Debrecenbe, a mikor dr. Wolafka Nándor püspök vendégei lesznek.

— **Függetlenségi képviselők Debrecenben.** Ma délben a gyorsvonattal tizen-nyolc országgyűlési képviselő érkezik Debrecenbe, akik innen Hajdu-Nánásra utaznak a Kossuth-szobor leleplezésére. *Rákosi* Viktor Nánás képviselője tegnap Budapestről táviratozott Pósa Lajosnak, hogy esatlakozzék hozzájuk. De Pósa csak vasárnap reggel megy Nánásra, hogy elszavalja ünnepi költeményét.

— **A kerékpáradó.** A városi tanács legközelebb tárgyalni fogja a kerékpárok megadóztatására vonatkozó javaslatot. A javaslat szerint minden használatban levő kerékpár után évenként 20 korona, ha ke-ly-

tőlésből és 10 korona, ha foglalkozásból használják, volna fizetendő mint városi adó. A kerékpárt tartozik a tulajdonosa a városi adóügyi osztálynál bejelenteni és az adót egyszerre befizetni adójegy ellenében. Az adójegy száma a kerékpár hátulsó részén már messziről is meglátható nagy számmal jelző. Katonák, rendőrök, postai alkalmazottak valamint kerékpárüzlettulajdonosok felválnak mentve az adó alól.

— **A debreceni esti séták.** Egyszer már megemlékeztünk lapunkban erről a debreceni különlegességről is, mely magával ragadni látszik minden embert. Ha közeledik az este, leszáll az éj homálya, az emberek, mint méh a köpüből, sietnek a fő utcára, annak egyik járta oldalára, hová ha megérkeznek, azon veszik észre magukat, hogy egy emberfogatagba kerültek. Sűrű tömegbe, mely sodorja, hőmpolygati őket tovább, s mint az ár a hullámokat, úgy tolja őket előre, hátra, jobbra-balra a tömeg. Alig van időnk arra, hogy ismerőseinket üdvözölhessük vagy felismerjük s már ismét tovább kell mennünk, ha csak nem akarjuk, hogy valami bajunk legyen, mert az utánunk jövők kegyetlenek, ők is mindig csak előre igyekeznek. És hová? sehova! Ki mondaná meg, hová megyünk, hová sietünk? — De ha itt vagyunk már, úgy menni kell. Ez most divat. Az ősz legbájosabb élvezete. Lányok, ifjak szerelmes pillantásokat váltanak, mit a mama éles szeme még az izzó fénynél is észrevesz, de mindegy, csak is az esik jól, a mi tiltva van. Szép őszi esték, ragyogó fény és mosolygó szerelem —, ne muljatok el egyhamar.

— **Iparosok mulatsága.** Az Iparos-Kör tagjai elhatározták, hogy november hónapban a Bika dísztermében társasvacsorával egybekötött házi mulatságot rendeznek.

— **Vízvezeték Kassán.** Október 3-án jár le a kassai városi vízvezetéki pályázat. Az eddigi érdeklődésből látszik, hogy a verseny tetemes lesz és a város lehető olcsó áron fog hozzájutni a vízvezetékhez. Eddig 41 cég érdeklődött a vízvezeték iránt a városnál és kérte el a több ivre terjedő pályázatot. A cégek nagy része (27) budapesti, ezenfelül van kassai, 3 osztrák cég, 2 bécsi és 1 laibachi, a többi más magyar vidéki városbeli, nevezetesen miskolci, besztecebányai, szegedi, újvidéki és pécsi.

— **Irodalmi koszorúk.** Három cég van a fővárosban, mely az irodalmi babérokat osztogatja: az *Akadémia*, a *Kisfaludy-Társaság* és a *Petőfi-Társaság*. A harmadik csak kiesinyben dolgozik: verseket jutalmaz; száz-kétszáz korona meg egy szál rózsza telik tőle. A középső pályázataival azt a rendszert követi, hogy nem alkotásokat tüntet ki, hanem pangó, mellőzött műfajok művelésére ösztökél. Szóval ügyes és szerencsés napszámokat keres, a kik a kert bozótos részén nyesegek. Mit nem írtak tíz esztendő óta? makámát, kriát, szonettet? Erre hirdessünk pályázatot! Az *Akadémia* azonban még ilyesmin se törí a fejét. Egyszerűen végrehajtja az alapítók akaratát. Így esik aztán hogy ez a tudós társaság némely esztendőben öt-hat színműíróit is megkoszoruz és ezek közt ott ragyog néhai való Kőcán bácsi kegyelméből egész sereg olyan történelmi színműírója, a mely koszorús színművek közül eddig még egy se került színre.

Ellenben költői elbeszélést, verses regényt 1856 óta mindössze ötöt koszorúzott meg az Akadémia. Mert van Teleki, Karátsanyi, Péceli, Bánffy, Kőcán s ég tudja még mi-

főle drámai juttalom; de az epikai költésze javára csupán egyetlen Nádasy-díj; azt is 47 év alatt mindössze ötször adták ki! Magyarán így áll a dolog: színművel olyan értékes író is nyerhet akadémiai babért, minő a versfáragók közt Verai János. Jogosan esedeznek tehát a magyar költők az Akadémia felé: koszoruk mellőzését kérjük!

Árverések a városnál. A város tulajdonát képező törzsgulyából kiselejteztet 9 db. tehén és üsző október 10-én délelőtt 9 órakor az országos baromvásárbau nyilvános árverés alá kerül. Október 17-én délelőtt 9 órakor a városház nagytermében az epreskerti esapszékot és a hozzátartozó földet fogják árverés útján bérbeadni.

Szakosztályi ülések. Az ipartestületi szakosztályok az alábbi sorrendben tartják meg az ipartestület tanácstermében üléseit: október 3-án hétfőn délután 3 órakor a lakatosok, a cipészek, 4 órakor a sütők szakosztálya ülésezik; október 4-én, kedden délután 3 órakor a szíjgyártó, 4 órakor pedig a eszmadia, valamint az asztalos szakosztálynak lesz az ülése. A szakosztályi üléseken az előjárásági ülés elé terjesztendő ügyeket tárgyalják.

A virilisták. A törvényhatósági bizottság legtöbb adót fizető tagjainak hivatalos kimutatását a városi tanács a főjegyző hivatalos helyiségben (I. emelet 37 szám) mártól kezdve 8 napi közszemlére kitétetni rendelte el, ahol azt az érdeklődők a hivatalos órák alatt megtekinthetik. Akik a névsor ellen felszólalni kívánnak, október 10-én és 11-én az ugyanazon helyiségben ülésező igazoló választmány előtt szóval vagy írásban jelentkezhetnek.

Ismét késelő gyermek. Debrecenben szinte napirenden van az, hogy elemi iskolás gyerekek összekapnak. Hogy összeverekednek, földön hengergetik egymást a járókelők nagy gyönyörűségére, az még kisebb baj volna. Hanem az, hogy ezek az apró emberek egymásra késti rántanak s nem ártallja egyik a másik ártatlan vérért venni, — nagyon elszomorító tünet. Tegnap délelőtt *Milos* és *Pósalaki* nevű elemi iskolás gyerekek a Csicsogó mellett levő ugy nevezett Kis Temetőn keresztül mentek haza. Utközben — különböző vallásuk lévén — vallási dologról beszélgettek. Eleinte nyugodtan, később azonban verekedni kezdett a két gyerek. Szóbeli szó lett és aztán lecsapva a tankönyveket, verekedésbe birkózásba kezdtek. *Milos*, a nagyobbik leteperte a fiatalabb és gyengébb *Pósalakit*. *Pósalaki* látszólag megadta magát s elindultak ismét egymás mellett haza a Mórietelep felé.

Egyszer csak *Pósalaki* szép csendesen elvette a bicikliját, kinyitotta s egy észrevétlen pillanatban a *Milos* jobb lapockája mellett a hátába szurta. A szurás után *Milos* azonnal összeesett. A seb állítólag nagyon veszélyes, mert a szegény gyermek tüdejét is megsértette.

Az ipartestület havi ülése. Az ipartestület előjárásági október 6-án, csütörtökön délután tartja az iparos tanácstermében. Tóth Kálmán elnökle alatt rendes havi ülést, melyen a szeptemberi ügyeket intézik el.

Takács Jánost elfogták. Takács Jánost a melisz-téri tolvajt, mint tegnap a rendőrségnek *Aradról* táviratozták, a csendőrség *Moroda* közeli községben letartóztatta. A debreceni rendőrség intézkedett, hogy Takácsot azonnal Debrecenbe hozzák kellő fedezett alatt.

Lóverseny Kisvárdán. A kisvárdai gazdakör Kisvárdán október 16-án délután fél 2 órakor lóversenyt rendez. Hét futam lesz értékes díjakkal, melyekhez a magyar ovaregylet és a földmívelésügyi miniszter is járult. Nevezési záridő október 2-án este 10 óra. Csak a gazdaköri tagok loval indulhatnak.

Zavar a kedvezményes jegyekkel. *Takács* András vasuti munkás Sátoraljauhely felé utazott Báránról Debrecenen keresztül. Itt azonban lezállították a vonatról, mert a nálalevő kedvezményes jegy nem az ő nevére volt kiállítva. Itt aztán huza-vona és magyaráztatás után kiderült, hogy egy társával véletlenségből összeeserelte a jegyet.

x LETZTER JÓZSEF fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacutca 44. dr. Ujjalussy-ház. Allandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kirkatban.

x Legjobb szabású férfi divat ingek 1 frt. 75 kr. és 2 frt. 2 50. Feketénél.

A japán-orsz háboru.

Port Artur ostroma.

Csifu, szept. 30.

Egy Port-Arturból menekült orosz beszéli, hogy Port-Artur eljutott a válságos ponthoz. A japánok minden oldalról ostromolják a várerősséget s már most körülbelül két mérföldnyire jutottak el Port-Artur elé. Két külső erődön kívül valamennyi erődöt elfoglalták már s most már a belső erőd ellen vonulnak fel. Az előnyomulás csak igen lassan történhetik, mert az oroszok mindenfelé aknákat helyeztek el a föld alatt, a melyek az előnyomulást igen veszélyessé teszik.

Csifu, szept. 30.

Itt nagy nyugtalanságot kelt, hogy a kikötőben váratlanul három japán cirkáló hajó jelent meg.

A mandzsuri harctérről.

London, szept. 30.

Kuopatkín kiürítette Mukdent. Most visszavonul Pienling felé.

Színház.

M Ű S O R.

- Okt. 1. *Aranyvirág*, daljáték. A. bérlet.
Okt. 2. d. u. *Lotti ezredesei* énekes bohózat, este *Annuska*, vígjáték. (Először.)
Okt. 3. *Az asszony verve jó*, népi népszínmű. B. bérlet.
Okt. 4. *Annuska*, vígjáték. C. bérlet.
Okt. 5. *Eleven ördög*, daljáték. A. bérlet.
Okt. 6. *Alkalmi költemény*. *Annuska*, vígjáték B. bérlet.
Okt. 7. *Mikádó*, daljáték. C. bérlet.
Okt. 8. *Annuska*, vígjáték. A. bérlet.
Okt. 9. d. u. *Katalin*, daljáték, este *Bizánc*, színmű. (Először.)

*** Kapunyitás.** A Pósa-mesés délutánok előfutársága után a mai nappal megkezdődött a héthónapos téli évad. A személyzetben néhány új tag, a műsorban néhány új darab számít különösebb érdeklődésre. Ma este a Huszka-Martos kedvelt daljátékát, az „*Aranyvirág*”-ot adják a címszerepben Rózsa Lilivel. Az előadás fél 8 órakor kezdődik.

*** Annuska.** Gárdonyi Géza szép, költői hangulatu vígjátéka, *Annuska*, lesz az első új darab, melyet holnap vasárnap mutat be a színtársulat. Ugy látszik a régi rendszer szerint ismét mindig vasárnap este lesznek a bemutató előadások. *Annuska* után a jövő vasárnap Hereg új színműve *Bizánc* következik.

*** Főlelevenítesek.** A társulat énekes személyzete ma kezdi meg *Bocaccio*, Suppé régi kitűnő daljátékának próbáit. A már Szigeten betanult és előadott *Mikádó* és *Fatintza* mellett az a harmadik nagyobb szabású daljáték, amelyet az igazgatóság e hónap folyamán előadni készül. — Csak helyesellhetjük, hogy az újmódu lábemelős, könnyed zenéjű táncos daljátékok helyett az értékes zenéjű régi igazi dalműveket eleveníti fel az igazgatóság.

*** Színészet Bőszörményben.** Miklóssy Gábor színigazgató társulata, a közönség élénk érdeklődése mellett tartja előadásait Hajdu Bőszörményben. Allandóan szép közönség van, amely szívesen tapsol az összes szereplőknek.

TAVIRATOK.

A gázoló automobil.

Lemberg, szept. 30. Sibics gróf ismert sportsman automobilja az országuton száguldva elűtött egy kocsit mellett álló kocsist, aki rögtön meghalt.

Feldult temető.

Tapolca, szept. 30. Az elmúlt éjjel az itteni izr. temetőben huszonhat sírkövet, a legdrágábbakat és legerősebbeket, ledöntették a sírok mellől és többet alapjából szétromboltak. Az esetről rögtön jelentést tettek a főszolgabíróságnál, hol vizsgálatot indítottak és a csendőrséget s ürgös nyomozóssa bízták meg.

Halálítélet.

Mitrovica, szept. 30. A törvényszék Vincsek Gyurót, aki csak nemrég tért vissza Amerikából és itt bátyját meggyilkolta, kötélt által való halálra ítélte.

Az osztálysorsjáték huzása.

Budapest, szept. 30.

15.000 koronát nyert: 13794.

10.000 koronát nyert: 54418.

5000 koronát nyert: 80.

2000 koronát nyertek: 8788 13436 13662

18796 20969 24111 26294 26732,29680 41487

31524 53290 57660 64610 66298 75800 81634

89249 92393 101515 104091 105835.

Törvénykezés.

Rabló cigányok.

— *Esküdtszéki főtárgyalás.* —

Tegnap ismét hosszú esküdtszéki tárgyalás kezdődött a debreceni törvényszék I. sz. tanács termében dr. Szűcs Miklós törvényszéki elnök vezetése és dr. Oláh Miklós és dr. Tóth Aurél szavazóbírák közreműködése mellett.

A vádhatóságot Dr. Balint Zsigmond kir. ügyész képviseli.

Védők: Dr. Lukács Béla ügyvéd a Lakatos Béláé, Dr. Szöllös Dezső ügyvéd Jóni Kálmáné, Dr. Ujlaki Hugó ügyvéd a Nagy Kálmáné és *Ruszka* István ügyvéd jelölt a Nagy Lajosé.

Esküdtek: *Deák* József, *Zöld* Mihály, *Harsányi* Gábor, *Huszár* Sárdor, *Fürst* Odón, *Ugvári* Mihály, *Holländer* József, *Ugvári* Andor, *Király* Gyula, *Szabados* Ferenc, *Eggy* Imre, *Veréb* Lajos.

Ifj. *Bede* György bogdándi lakos jó vásár után nyugodtan ment haza 1904. aug. 15-én este 10 órakor az országuton. A mikor az ottani huszár laktanya felé közeledett az ut mellől hirtelen előlépett két sötét alak, s a meglepődött *Bede* két karját lefogva, annak belső zsebéből kivette a tele pénztárcát 130 frt. tartalmával együtt. Azután elfutottak. *Bede* ekkor meglepetésekor felülesodva elkezdett kiabálni. Ezt hallva a cigányok közül egy visszatért s botjával ráütötte *Bede*-re, aztán futott vissza társa után. A kiabálásra azonban huszárok is előjöttek a laktanyából s a támadók keresésére indultak. Lakatos Bélát el is fogták s bekisérték a rendőrségre. Itt Lakatos bevallotta, hogy ő követte el a tettet még 3 társával. Ezek Jóni Kálmán, Nagy Kálmán és Nagy Lajos, a kiket szintén kézrekerített a csendőrség.

Az esküdtek kisorsolása után a 4 vádlott kihallgatása vette kezdetét. Mindannyian *konokul tagadtak* s kijelentették, hogy a csendőrség előtt *vallottak, mert kirozták őket*. Délután a tanukat hallgatták ki. A tárgyalást ma folytatják.

Városi színház.

Szombat, október 1. (A. bérlet.)

ARANYVIRÁG.

Daljáték 3 felvonásban.

SZEREPLŐK:

Potyoviev Daniló	Faragó.
Beppo	Mezei.
Silvio	Nagy J.
Aranyvirág	Rózsa Lili.
Stone Ellen	Hegyi Lili.
Gould Harry	Krémer.
Egy tapasztalatlan ifjú	Iványi.

Kezdeté 7 és fél órakor.

Legújabb

női ruhaszövetek

Blouse selymek

Flanellek

Velezek

raktárra érkeztek

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda céghez,
Kistemplombazár.

Elsőrendű ügynökség. nagyobb vidéki városban, a fűszer és gyarmatár szakmában teljesen jártas, jó modoru fiatal embert keres mint helyi ügynököt mielőbbi belépésre.

Az állást, mely pénzbeszedéssel is jár, csak olyan, megfelelő óvadékkal rendelkező, nyerheti el, a ki már hasonló állásban, vagy számbeli nagykereskedésben mint első segéd, volt alkalmazva! — Ajánlatok „Dunántul” jelige alatt e lap kiadóhivatalába küldendők.

Süteményhez kitűnő Kókusz zsír

kapható

Kóhn Henrik

fűszerkereskedésében,

Debrecen, Gróf Dégenfeld tér.

Bortermelők figgelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy Deák Ferenc-utcán fönnálló gépműhelyemben **ujtalálmányu és szabadalmazott** vasszerkezetű és felünyomásu

borsajtók és szőlőzuzókat

készítek, mely bármelyik külföldi gyártmányt is felülmulja.

A borsajtó **fatányérral** van ellátva, mustlé a vasrészekkel nem érintkezik, a törköly egy darabban kivehető.

Raktáromban minden nagyságban a legnagyobb választékban **de olcsó árakban** kapható.

Szíves pártfogást kérek, tisztelettel

Palczter Mór

műlakatos és gépjavitó műhely.

4°/₁₀-os

PÉNZ

törlesztéses kölcsönöket nyújtok budapesti és külföldi elsőrangú pánztintézetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékeig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra. **Személyhitelt!** papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre **gyorsan és diszcreten**.

Bank- és magánadósságok **convertilási**

LÁNG SAMU

bankbizomány

Budapest VI., István-tér 16.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva.

Értékpapírok és részvények legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek. (Válaszbélyeg.)

IGÉRVÉNYEK

TISZA-SZÉGEDI SORSJ.

FŐNYEREMÉNY: 180.000^o KORONA

5 a 2000

„ HUZÁS: Október 1-én. „

ÁRA: 7 korona.

KAPHATÓ

Ipar és Kereskedelmi Bankban

(Iparbankudvar.)

1904.

Őszi és téli divat újdonságok legnagyobb választékban legolcsóbban Hajdu- és Biharmegye elismert legnagyobb

Női- és leány felöltők, kalapok

áruházában

RÓZSA LAJOS

DEBRECEN, Kistemplom-bazár szerezhető be.

Védjegy:
Turul madár.

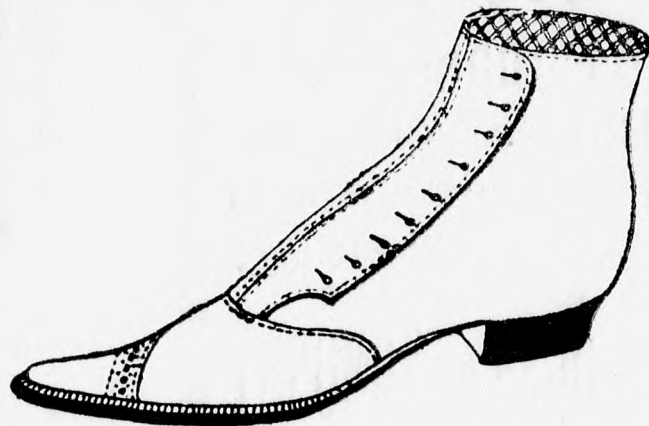
Feltűnést keltő árak!

Védjegy:
Turul madár.

Női cugos cipő 240 frt	Női fűzős cipő, fe- kete és színes 280 frt	Női gombos cipő 3 frt	Női fűzős cipő Box- Calf gombos 4 frt 375 frt
Férfi cugos cipő bo- ritott és sima 260 frt	Férfi hegymászó cipő 3 frt	Férfi cugos, Box fűzős 4.50 425 frt	Női gombos cipő ne- mezből bőrborítással 2 frt
Női fűzős cipő erős és tartós bőrből, meleg béléssel 3 frt	Női emez félcipő sarokkal 1 frt	Férfi nemez félcipő sarokkal 120 frt	Igen tartós posztó és oroszlakk cugoscipő duplatalppal 475 frt
Fűzős cipők leány- kák részére 60 frt	Gombos cipők leány- kák részére 2 frt	Fekete és színes, fűzős v. gom- bos gyermek cipők 90 krtól feljebb.	Színes Mikado cipő, gyermek, nők és fér- fiak részére 50 kr.-tól 1. -ig

TURUL ■ cipőgyár ■
részvénytársaság
■ központi ■

főraktár: Debrecen, csak
Piac-utca 50. szám.

Koch testvérek DEBRECEN, PIAC-UTCA 51. Csanak-ház

Budapest legnagyobb férfi-, fiu-, leányka- és
gyermekruha áruházának debreceni fióküzlete

A berendezési munkálatok késedelme miatt csak

a n a p o k b a n

nyílik meg.

Az első nap bevételeinek tiszta jövedelmét a Deb-
recen sz. kir. város részére beszerzendő mentő kocsik javára
adományozzuk.